

Motivation til røgfri arbejdstid

Økonomiudvalget besluttede i januar 2017 at fortsætte handleplanen "Styrket indsats for røgfri arbejdstid på de kommunale arbejdspladser" - som en del af Hjørring Kommunes sundhedspolitik 2015-2018. Handleplanen er i vid udstrækning en videreførelse af den forrige handleplan om at fremme røgfri miljøer, herunder øge andelen af arbejdspladser med røgfri arbejdstid, dog med følgende tilføjelser:

- Hovedudvalget skal forholde sig til eventuelle strukturelle tiltag, der fremmer motivationen til røgfri arbejdstid.
- Medarbejdersiden i Hovedudvalget anbefaler, at økonomiudvalget overvejer at etablere en fælles pulje, såfremt økonomien viser sig at være en barriere for arbejdspladsernes initiativer rettet mod målsætningen om, "at fremme røgfrie miljøer, herunder at øge andelen af arbejdspladser med røgfri arbejdstid".

Hovedudvalget har nedsat en arbejdsgruppe, der skal bistå arbejdet. Arbejdsgruppen refererer til Hovedudvalget.

Arbejdsgruppen har hidtil arbejdet med motivation til røgfri arbejdstid gennem diverse vejledninger og dialogværktøjer rettet mod de enkelte arbejdspladser MED-udvalg – som hjælp til at få rygning på dagsordenen. Dertil har arbejdsgruppen i samarbejde med Borgersundhed etableret arbejdsgiverbetalte rygestopkurser til alle kommunens medarbejdere, såfremt det ønskes (de enkelte arbejdspladser betaler udgiften). Arbejdsgruppen har oprettet en hjemmeside, hvoraf både vejledninger, dialogværktøjer samt information om- og tilmelding til rygestopkurser fremgår. Alt dette er kommunikeret ud til arbejdspladserne gennem alle tilgængelige kommunikationskanaler.

Siden de første medarbejdere startede på rygestopkurser i uge 36 2016, har 113 medarbejdere gennemført et rygestopkursus. Efter kursets afslutning er 81 % røgfrie, mens 55 % er røgfrie efter 6 måneder. Sammenlignet med landstallet (ca. 30 % røgfrie efter 6 måneder), så er det nogle flotte succesrater.

Hvis kommunens medarbejdere svarer til gennemsnittet i Hjørring Kommune, så lever 21 % af medarbejderne i et røgfryldt miljø. Med kommunens ca. 5000 ansatte, så svarer det til ca. 1000 medarbejdere, der – såfremt de selv ryger, er kandidater til et rygestopkursus. Dermed har ca. 90 % af de medarbejdere, der lever i et røgfryldt miljø, indtil nu ikke fået tilbudt/takket ja til et rygestopkursus.

Borgersundhed har oplevet stor interesse for rygestopkurserne på tværs af kommunens forvaltninger. Det er også oplevelsen, at flere arbejdspladser, på tværs af forvaltninger, har haft emnet på dagsordenen – dog uden, at vi har set en større effekt af det (antal tilmeldte

til rygestopkursus). Dertil oplever Borgersundhed også, at flere medarbejdere ikke har fået lov/ikke er blevet informeret om tilbuddet om rygestopkursus af deres nærmeste leder. Tilbage meldingerne fra medarbejderne har været mange. De gængse er:

- Økonomien som barriere for, at medarbejderne tilbydes rygestopkursus
- Det logistiske i at medarbejderen skal have fri til at deltage i rygestopkursus
- Det prioriteres ikke af lederen, da lederen selv ryger
- Medarbejderne bryder sig ikke om, at deres leder skal involveres i/informeres om deres rygestop

Dertil har Borgersundhed observeret, at de tilmeldte medarbejdere ikke tilmeldes i hold fra samme arbejdsplads, men tilmeldes enkeltvis fra forskellige arbejdspladser. Erfaringerne viser, at den største effekt opnås, hvis man igangsætter et rygestop sammen med sine kollegaer, så man sammen kan støtte og motivere hinanden på hele arbejdspladsen.

Forslag til kommende fokusområde

Hovedudvalget har bedt arbejdsgruppen om at komme med supplerende forslag til kommende initiativer til udmøntning af handleplanen "Styrket indsats for røgfri arbejdstid på de kommunale arbejdspladser".

Arbejdsgruppen foreslår at fortsætte med de nuværende initiativer og værktøjer - dog med et øget og stærkere fokus på at sikre den ledelsesmæssige opbakning til målsætningen i handleplanen "at fremme røgfrie miljøer, herunder øge andelen af arbejdspladser med røgfri arbejdstid" – samt et øget fokus på at sikre, at de lokale MED-udvalg inddrages i drøftelserne.

Arbejdsgruppen foreslår hermed, at der kommunikeres direkte til medarbejderne gennem den nærmeste leder, idet det vurderes, at kommunikationen således er mest effektiv. Chefgrupperne kan bidrage ved at forpligte afdelingslederne på at sætte emnet på dagsordenen.

Nogle af arbejdspladsernes nuværende muligheder for at motivere til røgfri arbejdstid:

Rygestopkursus til de medarbejdere, som ønsker hjælp til rygestop (arbejdsgiverbetalt).

- Rygestopkurset afholdes i arbejdstiden i tidsrummet 08.00-15.00.
- Hvis der er flere rygere på arbejdspladsen, kan de tilbydes at deltage i rygestopkurset som hold, hvor rygestopkonsulenten kommer ud på arbejdspladsen.
- Medarbejderne tilbydes arbejdsgiverbetalt nikotinerstatning. Max 950 kr. pr. medarbejder.

Indførelse af røgfri matrikel på arbejdspladsen

- Det lokale MED-udvalg kan vedtage en retningslinje¹ om røgfrihed på matriklen. Det vil være en fordel, at alle medarbejdere bakker op om forslaget. Såfremt en sådan beslutning også forventes eller ønskes at omfatte borgere, skal det formentligt behandles politisk.

Det skal bemærkes, at visse arbejdspladser allerede nu er lovgivningsmæssigt forpligtet (se Politik om røgfri miljøer: "På børneinstitutioner, skoler, opholdssteder og lign., der fortrinsvis har optaget børn og unge under 18 år, er det ikke tilladt at ryge på institutionens område")

Orientering om røgfri arbejdstid i stillingsopslag

- Hvis der er indført røgfri arbejdstid på arbejdspladsen, kan dette synliggøres i stillingsopslag og til ansættelsessamtaler.
- Hvis der endnu ikke er indført røgfri arbejdstid på arbejdspladsen, kan det fremgå af stillingsopslag og til ansættelsessamtaler, at motivation til røgfri arbejdstid er et fokusområde på arbejdspladsen.

Lokale aftaler for rygning i arbejdstiden

- Det lokale MED-udvalg kan lokalt lave særlige aftaler for rygning i arbejdstiden, såsom:
 - Hvor der må ryges (eksempelvis et rygeområde)
 - At flytte rygeområdet væk fra indgangspartier, hvor der kommer borgere og kollegaer
 - Hvornår der må ryges i arbejdstiden (eksempelvis i fastlagte pauser)
 - At skabe en fælles pausekultur, hvor rygere og ikke-rygere er sammen
 - Hvor ofte der må ryges i arbejdstiden i løbet af en arbejdsdag
 - Rammer for rygning (at der eksempelvis kun går én medarbejder ud at ryge ad gangen, således at det sociale aspekt i forbindelse med rygning fjernes)

Øget dialog om røg på arbejdspladserne

- At arbejdspladserne starter med at kvalificere deres viden om røg, og kortlægger deres rygekultur.
- At arbejdspladserne søger MEDs opbakning til enten at indføre røgfri arbejdstid, at arbejde med motivation til røgfri arbejdstid som fokusområde - eller til at italesætte og indføre lokale retningslinjer om rygning i arbejdstiden.
- At arbejdspladserne bliver tydelige på, hvorfor de ønsker at fjerne/reducere rygning i arbejdstiden.
- At arbejdspladserne har fokus på sundhed og arbejdsmiljø – og ikke på effektiviseringer
- At arbejdspladserne – sammen med MED – lægger en procesplan for, hvordan røgfri

¹ En retningslinje i MED-organisationen skal ifølge rammeaftalen om medindflydelse og medbestemmelse være skriftlig, dække det ledelsesområde, det bliver aftalt i, være aftalt i enighed mellem parterne og kan opsiges med 3 måneders varsel.

arbejdstid/reduceret rygning i arbejdstiden effektueres.

- At arbejdspladserne italesætter en fælles forståelse af, at det er lederens ansvar, at de aftalte retningslinjer overholdes.

Afslutningsvis skal opmærksomheden henledes på det sidste afsnit i Politik for røgfri miljøer:

Pligt til at kontrollere regler samt konsekvens af overtrædelse

Arbejdsgiveren har pligt til at sørge for, at reglerne i Lov om røgfri miljøer overholdes. Overtrædelse af rygeforbud på arbejdspladsen behandles efter de regler, der gælder for den pågældende lønmodtagers ansættelsesforhold.

Hjælp til rygeafvænning

Medarbejdere, der ryger, skal tilbydes rygeafvænning. Vilkår for tilbud aftales lokalt. I forbindelse med overtrædelse af politikken, skal man i forbindelse med den første påtale sikre, at medarbejderen gøres bekendt med tilbud om rygeafvænning.